

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Спасић, Мирослав, Кристина
14.08.1988. године, Лесковац

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ У НИШУ ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
НБЗ, Трг краља Александра Удружителја 11 фак 121

Прихваћено: 17. 09. 2025

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Економски факултет у Нишу
Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање
Дипломирани економиста
2007
2011
9,59 (девет и 59/100)

Оцјена
Број
Пун
06/18 101 1 0

Магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

У Нишу
Економски факултет у Нишу
Економија (модул: Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање)
Магистар економиста
2011
2013
9,67 (девет и 67/100)
Рачуноводство, ревизија и финансијско управљање
Концепти обрачуна и управљања трошковима у измењеном пословном окружењу

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

У Нишу
Економски факултет у Нишу
Економија (модул: Рачуноводство)
2013
120
9,45 (девет и 45/100)

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске
дисертације
Име и презиме ментора,
звање
Број и датум добијања
сагласности за тему
докторске дисертације

Концепт обрачуна трошкова по активностима у функцији ефикасног управљања
непрофитним организацијама
др Бојана Новићевић Чечевић, Ванредни професор
НСВ број 8/18-01-007/24-018 од 26.09.2024. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна
Број поглавља
Број слика (шема, графикана)
Број табела
Број прилога

355 страна
5 поглавља
18 слика
162 табеле
2 прилога

ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА

који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације

P. бр.	Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице	Категорија
1	Spasić, K., Novičević Čečević, B., Antić, Lj. (2024). The impact of digitization of the cost accounting system on organizational efficiency and effectiveness in the healthcare sector of the Republic of Serbia. <i>BizInfo (Blace)</i>, 15 (2), 39-47, DOI: https://doi.org/10.5937/bizinfo2402039S. <i>The new industrial era has brought new opportunities and chances for the entire business development. Smart machines, artificial intelligence, cloud computing, the Internet of Things, big data are taking over many jobs and roles, thus leaving room for the development of new skills and abilities. The rapid technological development in terms of automation and digitization has made machines replace human work. In this sense, it is a matter of time when technology will replace traditional accountants. (Management) accountants who want to adapt and survive in the digital world have to improve their offer and change the focus from data calculation to interpretation of results and business management. Thus, by applying new digital information technology tools, management accounting can provide quality information for determining the costs of products and services, performance measurement, planning and control, strategic and operational decision-making and the like. The general objective of this paper is to review the potential impact of digital information technologies on the usefulness of cost accounting systems and organizational performance in healthcare institutions in the Republic of Serbia with the help of statistical analysis of the relationship between the selected variables. The results of the analysis show that digital technologies have a great impact on the usefulness of the cost accounting system. Also, the largest number of respondents pointed out that improved IT systems have a positive effect on increasing organizational performance.</i>	M51
2	Spasić, K., Novičević Čečević, B., Antić, Lj. (2024). STATISTICAL ANALYSIS OF THE INFORMATION SUITABILITY OF COST ACCOUNTING FOR STRATEGIC AND OPERATIVE MANAGEMENT IN HIGHER EDUCATION. <i>Economic Themes</i>, 62(3): 333-350. DOI: 10.2478/ethemes-2024-0018 <i>A drop in permanent income, higher education reform, rising salary costs, competitive pressure, the struggle to keep the balance between quality and tuition fees and other numerous challenges That higher education is facing, imposes the need for more sophisticated management models and innovative cost accounting models, such as activity-based costing (ABC). The concept of activity-based costing provides relevant information on costs and cost drivers of all higher education institution activities, thereby helping the institution develop its strategy based on high-quality activities while reducing operational costs, as well as define organizational policies to plan, control and evaluate efficiency and effectiveness of its operational activities. The general objective of this paper is to test the correlation between the selected variables using the appropriate statistical methods and to review the attitudes of employees in financial departments of higher education institutions in the Republic of Serbia regarding the knowledge, advantages and disadvantages that activity-based costing can bring.</i>	M51

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета.	<u>ДА</u>	НЕ
--	-----------	----

У складу са стандардима и процедурама за обезбеђење квалитета током уписа, организације и завршетка докторских академских студија, као и израде и одбране докторске дисертације на Економском факултету у Нишу, кандидаткиња Кристина Спасић је положила све испите предвиђене наставним планом и програмом, успешно одбранила два докторантска колоквијума презентујући резултате истраживања у вези са темом дисертације, пријавила тему за коју је добијена сагласност од стране Економског факултета и Универзитета у Нишу (Одлука НСВ бр.8/18 01 007/24 018 од 26.9.2024), објавила неопходан број научних радова из релевантне области, те поднела захтев за именовање Комисије и доставила примерке урађене дисертације. На основу свега наведеног, може се констатовати да кандидаткиња Кристина Спасић испуњава све услове за оцену и одбрану докторске дисертације предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Економског факултета у Нишу.

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)
Докторска дисертација, поред увода, закључка, литературе и прилога, садржи пет поглавља.
Први део докторске дисертације истражује образовне и здравствене установе као непрофитне организације, усредсређујући се на одрживост финансирања и очување квалитета услуга у условима ограничених буџетских средстава. Анализирају се појам, циљеви, функције, категорије и финансијски изазови непрофитних организација, као и њихово поређење са профитним организацијама. Посебна пажња посвећена је ефектима пословног окружења након пандемије КОВИД-19 и вредновању пословне ефикасности непрофитних организација. Разматрају се стратегија, циљеви и значај развоја високог образовања у глобалном и националном контексту, уз приказ менаџмента установа и модела финансирања који подржавају осигурање квалитета и унапређење наставног процеса. Такође, у овом делу разматрају се здравствени систем и здравствене установе као непрофитне организације, с фокусом на њихову организацију, реформе, управљање трошковима, финансијске изазове, као и примену обрачуна трошкова као кључне информационе подршке у процесу управљања. Други део докторске дисертације разматра теоријско-методолошке основе концепта обрачуна трошкова по активностима (АБЦ-а). Указује на недостатке традиционалних концепата обрачуна трошкова који су

конципирани за стабилне и предвидиве услове пословања, те данас не могу пружити верну слику о пословању предузећа, потрошњи ресурса, откривању потенцијалних уштеда у пословању и слично. Представљен је развој АБЦ-а од његовог настанка 1980-их и примене у производњи до примене у услужном сектору, као и претпоставке за његово функционисање кроз анализу активности, избор узрочника трошкова и активности и алокације трошкова на објекте трошења. Приказани су основни АБЦ модели (првобитни, дводимензионални и вишедимензионални модел), укључујући и обрачун трошкова по активностима заснован на времену (ТДАБЦ), уз истицање њихових предности и ограничења.

Трећи део докторске дисертације под називом „*Концепт обрачуна трошкова по активностима као извор информација менаџмента високошколских установа*“ бави се дизајном и имплементацијом концепта обрачуна трошкова по активностима у високошколским установама. Кроз анализу хипотетичких примера високошколских установа и њихових различитих организационих делова, истражују се методолошки приступи и практичне примене овог концепта. Фокус је на идентификацији активности, трошкова, објеката трошења и узрочника потрошње ресурса и активности, у циљу унапређења ефикасности пословања високошколских установа, као и самог квалитета образовног процеса. Посебан сегмент анализира искуства европских и америчких високошколских установа у примени овог концепта обрачуна трошкова.

У четвртм делу докторске дисертације анализирају се проблеми здравственог система пре свега због дугорочног тренда дефицита у буџету, неадекватне контроле трошења ресурса и праћења процеса пружања услуга. С обзиром на то да концепт обрачуна трошкова по активностима идентификује и прати трошкове ресурса и активности који настају током свих фаза процеса пружања услуга, овај концепт има потенцијал да пружи релевантне и поуздане информације чиме значајно унапређује процес доношења пословних одлука. Даље се пажња усмерава на дизајн АБЦ-а прилагођен потребама здравствених установа, укључујући идентификацију процеса и активности, одређивање објеката трошења и алокацију у оквиру организационе структуре. На крају овог дела дата је практична примена овог концепта у разним организацијама здравствене заштите чиме се истичу потенцијалне користи његове примене.

У завршном делу докторске дисертације представљена је методологија емпиријског истраживања о примени концепта обрачуна трошкова по активностима у високошколским и здравственим установама у Републици Србији. Обрађени су предмет, циљеви, хипотезе, локација, време и ток истраживања, уз опис узорка и инструмената емпиријског истраживања. Примењене су методе статистичке обраде и анализе прикупљених података — дескриптивна статистика, анализа питања која имају могућност избора више одговора (multiple-response frequencies analysis), корелациона анализа, као и Mann-Whitney U тест и Kruskal-Wallis тест (адекватне непараметарске алтернативе за Т-тест и АНОВУ). Фокус је на анализи и интерпретацији резултата емпиријског истраживања, као и компарацију са налазима других аутора ради смањења субјективности која је последица спровођења истраживања у домаћем привредном амбијенту. Такође, дискутује се о ограничењима теоријско-емпиријског истраживања и дају препоруке за руководства високообразовних и здравствених установа.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Према оцени Комисије, основни циљ теоријско-емпиријског истраживања докторске дисертације који се састоји у сагледавању основних карактеристика, улоге, значаја, предности, слабости и информационе подобности концепта обрачуна трошкова по активностима за примену у услужном сектору са фокусом на здравствене и високообразовне установе у потпуности је остварен.

Кроз систематску анализу релевантне литературе, кандидаткиња је указала на специфичности, улогу и значај непрофитних организација у модерној економији, као и значај управљачког рачуноводства и обрачуна трошкова у обезбеђивању информационе подршке за доношење пословних одлука у услужном сектору. Истраживање, такође, обухвата објашњење методолошких основа АБЦ концепта, као и упоредну анализу оригиналног и унапређеног АБЦ модела, са нагласком на предности, ограничења и могућности прилагођавања модела здравственим и високообразовним установама. Разрадом основног циља, кандидаткиња је остварила и посебне циљеве који се односе на сагледавање могућности и потенцијалних ефеката примене АБЦ-а у здравственим и високообразовним установама у циљу унапређења постојеће пословне праксе и давања корисних смерница за даљи развој и потенцијална унапређења.

Применом статистичких и економетријских техника остварен је и посебан циљ истраживања који подразумева преиспитивање ставова стручњака из области рачуноводства здравствених и

високообразовних установа о АБЦ концепту, с циљем утврђивања разлика у зависности од власничког статуса институције, пола, старости, дужине радног стажа, степена образовања испитаника, радног места испитаника, броја студената и броја болесника. На основу резултата истраживања, формулисане су корисне импликације за менаџмент здравствених и високообразовних установа, као и креаторе јавних политика.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Концепт обрачуна трошкова по активностима омогућава прецизније праћење, анализу, расподелу и контролу трошкова чиме менаџмент непрофитних организација добија релевантну и поуздану информациону основу за доношење стратешких и оперативних одлука. Његовом применом постиже се ефикаснија алокација ресурса и унапређује квалитет пружених услуга. Релевантност и применљивост концепта обрачуна трошкова по активностима у здравственим и високообразовним установама Републике Србије разматрана је кроз свеобухватну теоријску анализу, као и систематску емпиријску евалуацију, што представља значајну вредност истраживања. Докторска дисертација је, на тај начин, не само актуализовала једну комплексну тему, већ је и поставила чврсте научне и методолошке основе што ће бити значајан подстицај за будућа истраживања и унапређење управљачке праксе у тој области. Резултати спроведеног емпиријског истраживања представљају значајан ресурс за државне институције у процесу формулисања јавних политика. Посебно су корисни за Министарство здравља и Министарство просвете, науке и технолошког развоја, који као носиоци кључних функција друштвеног система, имају пресудну улогу у унапређењу квалитета живота грађана и дефинисању стратешких праваца националног развоја. На тај начин, научни и практични допринос дисертације добија ширу друштвену димензију.

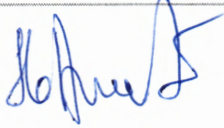
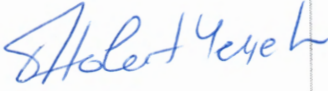
Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)

Комисија оцењује да је кандидаткиња Кристина Спасић у свим фазама израде докторске дисертације показала истраживачку зрелост и самосталност. Уз уважавање сугестија ментора и чланова Комисије, дефинисала је предмет и циљеве истраживања, структуру докторске дисертације, као и концептуални оквир и методологију емпиријског истраживања. Спроведено емпиријско истраживање и анализа релевантне литературе омогућили су верификацију хипотеза, уз препознавање кључних ограничења и могућих праваца будућих истраживања. Формулисани су закључци и препоруке намењени руководству високообразовних и здравствених установа, као и креаторима политика у области здравства и високог образовања.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

На основу оцене резултата истраживања, научног доприноса и значаја дисертације, као и степена остварености постављених циљева и самосталности научног рада кандидаткиње, Комисија констатује да је докторска дисертација одговарајућег квалитета и да је урађена у складу са одредбама Закона о високом образовању, Статута Универзитета у Нишу и Статута Економског факултета у Нишу. Сходно томе, Комисија позитивно оцењује докторску дисертацију Кристине Спасић под називом „Концепт обрачуна трошкова по активностима у функцији ефикасног управљања непрофитним организацијама“ и предлаже Наставно научно већу Економског факултета у Нишу да прихвати Извештај о оцени докторске дисертације и одобри њену јавну одбрану.

КОМИСИЈА

Број одлуке ННВ о именовању Комисије		818-01-7/25-22	
Датум именовања Комисије		05.09.2025. године	
Р. бр.	Име и презиме, звање		Потпис
1.	др Љиља Антић, редовни професор		
	Рачуноводство, ревизија и пословне финансије	Економски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
2.	др Бојана Новићевић Чечевић, ванредни професор		
	Рачуноводство, ревизија и пословне финансије	Економски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
3.	др Татјана Стевановић, редовни професор		
	Рачуноводство, ревизија и пословне финансије	Економски факултет у Нишу	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
4.	др Драгомир Димитријевић, ванредни професор		
	Рачуноводство, ревизија и пословне финансије	Економски факултет у Крагујевцу	

	финансије		
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
5.	др Вељко Дмитровић, ванредни професор	Члан	
	Финансијски менаџмент, рачуноводство и ревизија	Факултет организационих наука у Београду	
	(Научна област)	(Установа у којој је запослен)	
Датум и место: Ниш, септембар 2025. године			